

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

*Коломіць Дарія Сергіївна,
студентка*

*Науковий керівник: Худолій Ю.С., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ТЕНДЕНЦІ КОНЦЕНТРАЦІЇ ТА КОНКУРЕНТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ У 2020–2024 РОКАХ

Ринок банківських послуг України впродовж останніх років зазнав суттєвих трансформацій, що зумовлені як внутрішніми структурними процесами, так і зовнішніми економічними та політичними впливами. Конкуренція в цьому секторі є ключовим фактором забезпечення ефективного функціонування фінансової системи, сприяючи підвищенню якості послуг, активізації інновацій та оптимізації фінансових ресурсів. Водночас аналіз ринкової концентрації дозволяє оцінити ступінь домінування окремих банків, інтенсивність конкурентної боротьби та рівень ринкової рівноваги.

Предметом конкуренції на банківському ринку є фінансові ресурси та банківські продукти: депозити, кредити, інвестиційні потоки, клієнтські бази і, все частіше, технологічні інновації. Суттєвого значення набувають якісні аспекти обслуговування – репутація, довіра клієнтів, сервісні стандарти, цифровізація та адаптивність бізнес-моделі. Об'єктом конкуренції виступає сам ринок банківських послуг з його сегментною структурою, що включає як традиційні напрями діяльності банків, так і новітні фінтех-рішення та дистанційні сервіси. Суб'єктами конкуренції є державні, приватні та іноземні банки, а також фінтех-компанії, чия активність поступово підсилює конкурентний тиск на традиційні банківські установи.

Для оцінки рівня концентрації ринку та визначення інтенсивності конкурентної взаємодії між провідними учасниками доцільним є використання кількісних показників, зокрема індексу Герфіндаля-Гіршмана та індексу Лінда. Результати розрахунків наведено в таблицях 1 та 2.

Таблиця 1

Індекс концентрації ринку банківських послуг в Україні у 2020-2024 роках за методикою Герфіндаля-Гіршмана (ННІ) [1; 2]

Банк	2020	S ²	2021	S ²	2022	S ²	2023	S ²	2024	S ²
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Приватбанк	30,61	937,11	31,18	972,24	28,98	839,60	24,93	621,71	23,57	555,49
Ощадбанк	14,07	197,95	13,50	182,35	12,43	154,59	11,83	139,90	10,92	119,16
Укрексімбанк	11,65	135,75	10,58	111,95	8,83	77,91	6,23	38,80	5,21	27,19
ПУМБ	3,70	13,68	4,37	19,05	4,93	24,33	4,78	22,88	4,40	19,38
Ренесанс Кредит	0,88	0,77	1,05	1,10	1,03	1,07	1,13	1,29	4,40	19,38
Укргазбанк	6,43	41,35	6,52	42,52	5,79	33,53	5,07	25,72	4,21	17,75
Райффайзен Банк	4,59	21,11	5,39	29,09	5,71	32,55	4,65	21,65	3,95	15,58
Універсал Банк	2,02	4,09	2,67	7,14	3,52	12,38	3,31	10,98	2,95	8,73
Сенс Банк	4,74	22,50	4,86	23,59	4,57	20,84	3,54	12,55	2,92	8,55
Укрсиббанк	2,97	8,81	3,29	10,81	3,23	10,44	2,87	8,24	2,79	7,79
ОТР Банк	2,96	8,74	3,26	10,61	3,10	9,58	2,67	7,14	2,48	6,17

Продовження табл.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Креді Агріколь Банк	2,72	7,40	2,83	8,04	2,88	8,27	2,55	6,48	2,36	5,59
Сітібанк (Україна)	2,38	5,66	2,67	7,11	2,65	7,03	2,35	5,51	2,05	4,20
Кредобанк	1,74	3,02	1,80	3,23	1,73	2,98	1,52	2,30	1,26	1,58
Південний	1,47	2,15	1,65	2,73	1,49		1,38	1,90	1,24	1,54
ННІ		1410,10		1431,57		1235,11		927,05		818,08

Аналіз даних табл. 1 дає підстави стверджувати про стале зниження рівня концентрації ринку банківських послуг у 2020–2024 роках. Індекс Герфіндала-Гіршмана зменшився з 1410,10 до 818,08, що відповідно до міжнародної класифікації свідчить про низьку концентрацію ринку (ННІ < 1500). Це означає, що ринок поступово переходить від домінування кількох великих банків до більш рівномірного розподілу активів між ширшим колом учасників. Найсуттєвіше скорочення часток відбулося серед державних банків – Приватбанку, Ощадбанку та Укрексімбанку, що свідчить про ослаблення їхнього впливу порівняно з попередніми роками.

Таблиця 2

Динаміка часток трьох найбільших банків та індексу Лінда на ринку банківських послуг України у 2020–2024 роках

Банк	2020	2021	2022	2023	2024
Приватбанк	30,61	31,18	28,98	24,93	23,57
Ощадбанк	14,07	13,50	12,43	11,83	10,92
Укрексімбанк	11,65	10,58	8,83	6,23	5,21
Індекс Лінда	723,19	738,48	735,89	756,35	794,9

У той самий час аналіз індексу Лінда (табл.2) свідчить про іншу важливу тенденцію. Попри зниження їхніх часток, Приватбанк, Ощадбанк та Укрексімбанк формують стабільне ринкове ядро, навколо якого вибудовується структура всієї системи. Зростання індексу Лінда з 723,19 до 794,90 означає посилення відносного розриву між трійкою лідерів та іншими банками, що зумовлює збереження стратегічного впливу цих установ на загальний стан ринку.

Отже, протягом 2020–2024 років ринок банківських послуг України розвивався у напрямі підвищення конкурентності та зниження концентрації. Відсутність банку, який би подолав поріг домінування у 35 %, та зменшення ННІ до рівня нижче 1000 свідчать про формування сприятливих умов для вільної конкуренції та диверсифікації ринкових часток. Водночас три найбільші банки залишаються системоутворюючими, забезпечуючи стабільність та функціональну безперервність фінансового сектору. Таке поєднання зміцнення конкуренції і збереження ядра ринку є позитивною тенденцією, оскільки воно дозволяє забезпечити баланс: з одного боку – фінансову стійкість та надійність системи, з іншого – розвиток інновацій, підвищення якості послуг та розширення пропозиції для споживачів.

Таким чином, сучасний стан ринку банківських послуг України можна охарактеризувати як динамічний, конкурентний та структурно збалансований, що формує потенціал для подальшого зростання в умовах економічних викликів. У 2020–2024 роках ринок банківських послуг України демонструє тенденцію до зниження концентрації та посилення конкурентного середовища. Поступове скорочення часток державних банків і зростання ролі приватних та середніх банків свідчить про вирівнювання ринкової структури. Індекс Герфіндала-Гіршмана знизився до рівня

низької концентрації, що підтверджує відсутність монополізації ринку. Водночас провідні банки, незважаючи на зменшення часток, зберігають значення системного ядра та вплив на стабільність банківської системи. Загалом ринок стає більш динамічним, конкурентним і відкритим до інноваційного розвитку.

Література

1. Bankind Sector Review URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2024-11_eng.pdf?utm_source=chatgpt.com.
2. Кількість банків в Україні (2008–2024). МінфінМедіа. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/>.
3. Онищенко С.В., Маслій О.А., Пантась В.В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 136–146. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3321>
4. Hlushko A., Khudolii Yu. Financial technologies as a factor in the innovative development of the banking system. Chapter of Monograph in: *“Intellectual capital is the foundation of innovative development ‘2025”*, Monographic series "European Science". Karlsruhe: ScientificWorld-NetAkhatAV, 2025. Book 38. Part 3. P. 19–27.

УДК 336.71(477):336.78

Кочетова Анастасія Сергіївна, Десятерик Софія Станіславівна,
студентки

Науковий керівник: Худолій Ю.С., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)

КАПІТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ДИНАМІКА, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Капіталізація банківської системи є ключовою характеристикою її стійкості, здатності протистояти зовнішнім шокам та виконувати свої функції в економіці. В умовах сучасних трансформаційних процесів, що охоплюють економіку України, зокрема впливу пандемії COVID-19, повномасштабної війни та пов'язаних з нею макроекономічних ризиків, питання зміцнення капітальної бази банків набуває особливого значення. Аналіз динаміки показників капіталізації впродовж 2019-2024 років дозволяє оцінити, наскільки банківський сектор був спроможний адаптуватися до кризового середовища та забезпечувати фінансову стійкість (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка показників капіталізації банківської системи України, 2019-2024 рр. [3]

Показники	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	01.01.24	01.01.25
ВВП України, млрд грн	3974,6	4194,1	5459,6	5191	6537,8	7658,7
Темп росту ВВП, %		105,52	130,17	95,08	125,94	117,14
Власний капітал (ВК) банків, млрд грн	199,9	240	280	275	345	405
Темп росту ВК, %		120,06	116,67	98,21	125,45	117,39
Частка ВК у ВВП, %	5,03	5,72	5,13	5,30	5,28	5,29
Статутний капітал (СК) банків, млрд грн	468,7	480	482,1	490	500	500
Частка СК у ВК, %	234,47	200,00	172,18	178,18	144,93	123,46